

Един незабравим ден из Искърското дефиле

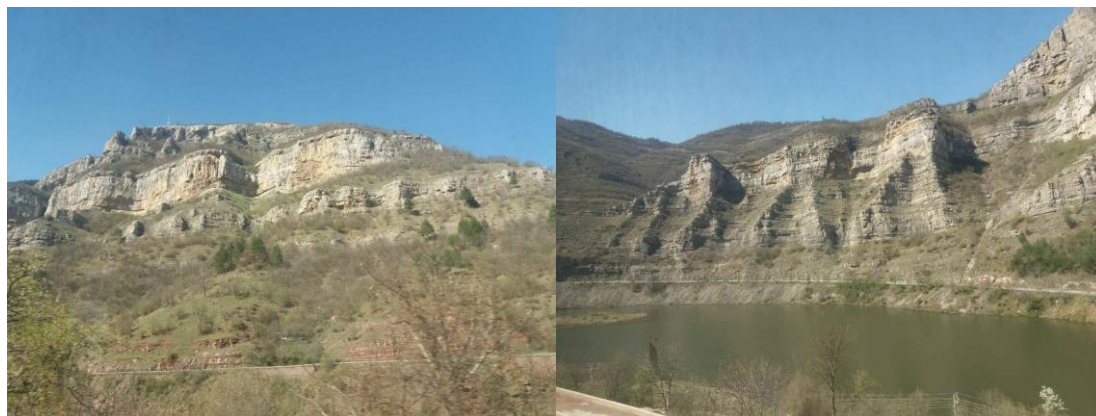
Елена Константинова

Миналата есен със сина ми направихме поредното си пътуване из Искърския пролом. Това е един от любимите ми райони в България и често ходя там. Установила съм, че проломът най-добре може да бъде видян и усетен при пътуване с влак, затова, когато пътувам в тази посока, използвам железниците.

Пътуването из пролома е много живописно. Непрестанно се сменят красиви гледки: непристъпни зъбери, които спират дъха; природни феномени; река Искър, която лъкатуши, разделяйки Стара планина.

На почти всяка гара или спирка може да се види и посети нещо интересно. Била съм повече от веднъж на много от местата. В този пътепис реших да разкажа за едни от любимите си обекти в пролома, макар и самото пътуване през него да е достатъчно интересно.

Със сина ми се качихме на КПВ № 20201 от Централна гара София за Мездра в 8:25 часа. След гара Курило започнахме да навлизаме в пролома. В началото има няколко селца и вилни зони по река Искър. Железопътната линия преминава по няколко моста, а реката се вие като змия измежду скалите и ридовете. След около 40 минути стигнахме до Своге – единственият град в дефилето, който е красиво разположен от двете страни на Искър. Преди време бях прочела, че го определят като „перлата на Искърското дефиле“ и смятам, че това е съвсем заслужено, особено като се има предвид амфитеатралното му разположение край реката. Малко след като потегли от гарата, влакът минава покрай църквата „Св. Св. Петър и Павел“. Малцина, обаче, знаят че зад нея е скрито нещо уникално – старинният храм „Света Петка“. Малката църква е била част от средновековен манастир. В днешния си вид е от XIX век. Наскоро е реставрирана и отворена за посещения. Има само една малка уловка - не е постоянно отворена, но с малко късмет човек може да улучи такъв момент. Аз я посетих при друго мое пътуване в района. Определено мога да кажа, че е интересна и си струва да бъде посетена. Като фон зад нея се очертават скалните масиви на дефилето.

След Своге проломът започва да показва пълната си красота. Малко след града е село Церово. Тук ясно личи пластовият строеж на скалите, което на мен ми е интересно да наблюдавам, когато минавам от там. В началото на селото, от влака има прекрасна гледка към реката, провираща се между скалите, отгоре на които има къщи. Винаги съм се чудела как ли живеят хората върху самите скали.

Село Церово крие и друга забележителност. Точно след гарата от дясната страна на железопътната линия в посока Мездра е скалното образувание Джуглата. Влакът минава съвсем близо до природния феномен и той лесно може да бъде видян от прозореца. Аз много пъти го бях виждала и беше привлякъл интереса ми, затова при едно от пътуванията слязох в Церово специално да го разгледам. Самата скала е висока 18 метра и има много интересна форма. Смята се, че името идва от „Куклата“, както някога е била наричана скалата, но с времето названието ѝ се е изменило. При строежа на железопътната линия през дефилето релсите е трябвало да минат през самата скала, но благодарение на съпротивата на местните жители тя не е била унищожена.

Следващото село по пътя е небезизвестното Гара Бов. В последните години районът е много посещаван, заради туристическите пътеки и водопадите наоколо. Лично аз няколко пъти съм ходила на излети около Бов. Тук вече дефилето впечатлява още повече с огромните си канари и красивите гледки, но най-впечатляващото тепърва предстои.

Едва ли има човек, който да оспори великолепието на Лакатнишките скали. Само като ги погледнеш, се чувстваш така незначителен пред природата и същевременно смаян. Най-впечатляващата част е непосредствено след гара Лакатник. Между другото, от нея тръгват различни маршрути из Стара планина. Недалеч оттам са карстовият извор Житолуб и пещерата Темната дупка, до която се стига по пътека нагоре в скалите. Ако знаеш къде точно да гледаш и си я посещавал, докато пътуваш с влака, можеш да видиш входа на пещерата. Високо, на самите скали, може да се зърне и алпийският заслон „Орлово гнездо“, който е достъпен само за катерачи и хора на силните усещания. На върха на самите скали пък е паметникът на Септемврийците. До него също има пътека, тръгваща от гара Лакатник. Над самата река на много места има живописни въжени мостчета, преминаването по които доставя доза адреналин.

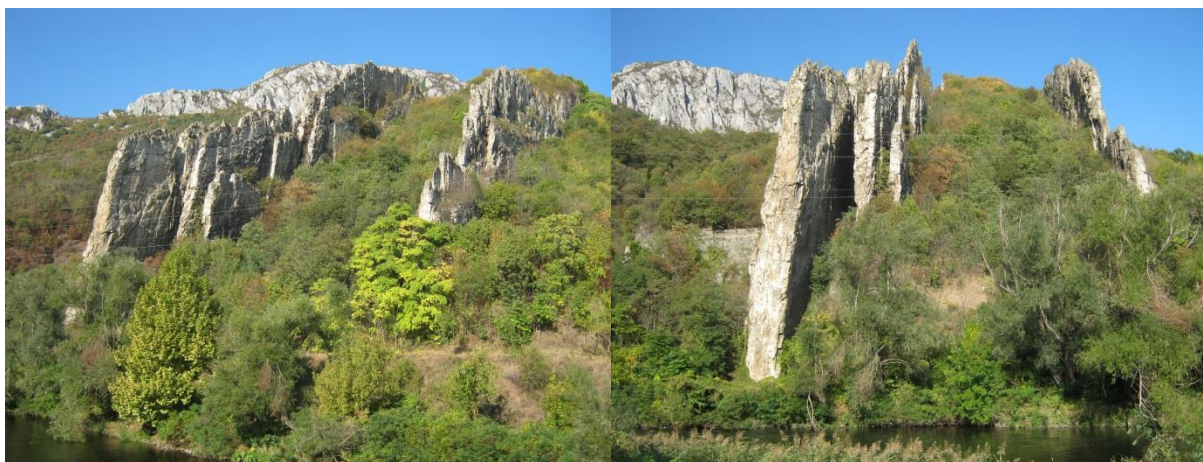
Пътуването продължава, а красивите гледки не спират да се сменят една след друга. Единствено множеството водоелектрически централи и микроязовири по реката развалят природната идилия. Линията минава през много тунели и край скътани в дефилето селца. В близост до спирка Левище, гордо над пролома, се извисява паметникът на Вазовия герой Дядо Йоцо. От влака се открива чудесна гледка към него.

Железницата е и удобен начин да бъде посетен. Самият паметник е от няколко

години и е често посещаван обект. От него се открива прекрасна гледка към дефилето. Това напомня за героя на Вазов, който, макар и незрящ, „наблюдава“ строителството на железницата през пролома и с трепет слуша преминаването на влака.

Искърският пролом като цяло е красиво място, но една част от него е особено впечатляваща – Черепишките скали. Техният уникален бял цвят, тяхната импозантност, непристъпността им.... всичко това ги прави толкова въздействащи. Най-красиви са около гара Черепищ и малко след нея, където единствено влакът минава. Има мост, под който Искър бушува, и изведнъж всичко изчезва – идва тунел. След като влакът излезе от него, околността е съвсем различна, няма и помен от белите варовикови скали.

Ето че дойде време и ние да слезем от влака. Нашата спирка бе село Лютиброд. Целта ни беше да посетим един скален феномен, който от доста време беше в нашия списък. Върнахме се малко назад покрай железопътната линия през селото, докато стигнахме мост над Искър, разделящ Лютиброд на две части. Оттам вече ги видяхме в техния блясък – пред нас гордо стояха Ритлите. Острите им върхове сякаш порят небето, подобно на непристъпни кули. Основите им започват почти от самата река. Височината им достига до 80 метра, а дължината им варира от 200 до 400 метра. Името им идва от приликата със страничните прегради на волска кола - ритли.

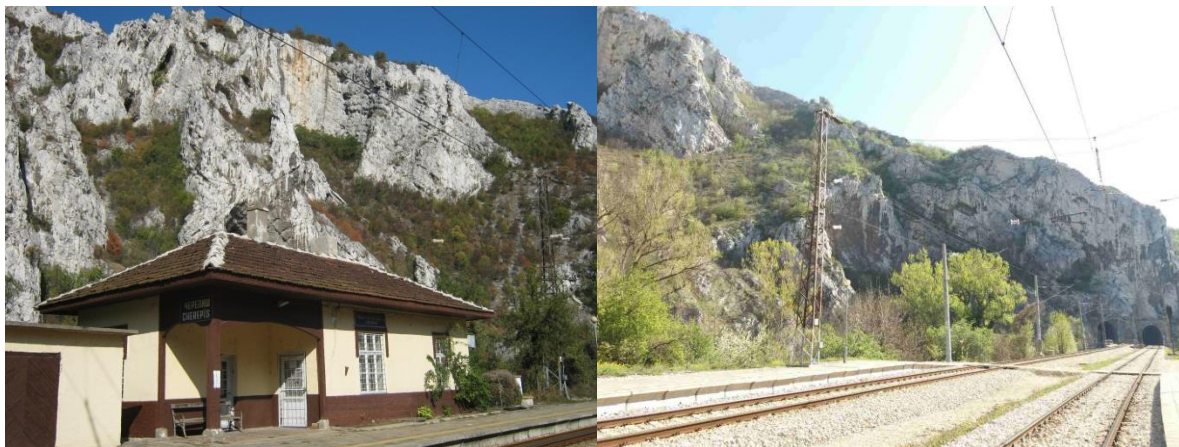

Скалният феномен „Ритлите“

Покрай реката, на отсрещната страна има поляна с маси и пейки, която е чудесно място за почивка и наблюдение на природния феномен. Бяхме ги виждали много пъти при преминаването ни с влак, но да застанеш пред тях е съвсем различно. Смайваща е силата на природата, която създава такива уникални обекти. Жалко е, че понякога ние сякаш не им обръщаме внимание и не забелязваме тяхната красота. Останахме известно време на поляната край Искър и наблюдавахме Ритлите. През това време минаха няколко влакови композиции и за нас беше много интересно да видим как те се провират през величествените скали. Да, истина е! Влакът минава през самите скали! Когато пътуваш в него, даже може и да не усетиш, че минаваш през тях, но отстрани е интересно да видиш как влакът, като змия, се провира измежду тях.

Минахме отново по моста над Искър. От него в посока Ритлите тръгва пътека до местността Рашов дол, където е лобното място на едни от последните Ботеви четници. Пътеката минава покрай основите на Ритлите. Оттам, като погледнеш нагоре, гледката е неповторима. Над теб, като великани, се издигат тези огромни каменни колоси, чиито връх не можеш да достигнеш с поглед. За четвърт час стигнахме до самата местност Рашов дол. Мястото е обозначено с кръст и надпис.

Върнахме се на гарата. Качихме се на ПВ № 20112 от Враца за София. Няколко минути по-късно слязохме на гара Черепиш. Сега вече можехме да се насладим на красотата на Черепишките скали. Легендата разказва, че са побелели от черепите на избитите тук воители на Цар Иван Шишман по време на боеве с османската армия. Оттам идва и името на местността. Минахме покрай изоставените сгради на някогашната Духовна семинария, прокудена на това място по времето на социализма. За жалост, сградите, включително църквата „Св. Климент Охридски“, тънат в забрава и разруха.

Гара Черепиш

След кратка разходка стигнахме до втората си цел за деня – едно много любимо мое място, а именно Черепишкият манастир. Той е разположен непосредствено до река Искър, а от другата си страна е опасан от скали. Всичко това прави местоположението му повече от уникално и изключително живописно.

Черепишки манастир

Всеки път посещавам това място с огромно желание и трепет, които не се променят колкото и пъти да съм ходила. Аз лично, усещам там неподправен уют и спокойствие. Манастирът е основан по времето на Цар Иван Шишман. При турските завоевания е разрушен, но през XVII век е възстановен. Манастирската църква „Успение Богородично“ впечатлява с интересната си архитектура и запазените части от стенописи. Самата тя е от възобновяването на обителта през XVII век.

Църквата „Успение Богородично“, която се намира в двора на Черепишкия манастир

В манастирския комплекс е изграден кът на патриарха на българската литература Иван Вазов, който често е идвал тук да остане сам със себе си, да получи вдъхновение и да твори. В двора на обителта може да се разходиш покрай самата река. Мястото е много приятно, огласено е от шумоленето на водата, плискаща се по брега. В далечината се виждат големи канари, които Искър заобикаля, правейки остър меандър.

Вазовият кът в двора на Черепишкия манастир

В самите скали, над църквата, е Рашидовата къща, построена в тъмните години на робството от турски големец в знак на благодарност, че на това място дъщеря му се е изцерила. Близко до входа на манастира, отново в скалите, е и параклисът-костница „Св. Йоан Кръстител“, в който се съхраняват останки от част от Ботевите четници.

Прекарахме доста време в манастира, наслаждавайки се на красивите гледки и спокойствието. На това място природното и духовното се преплитат и сливат в едно,

донасяйки вътрешен мир и успокоение на душата.

Изглед към река Искър от двора на Черепишкия манастир

Параклисът-костница „Св. Йоан Кръстител“

Камбанарията в манастира

Изпълнени с приятни емоции, се върнахме на гарата, откъдето се качихме на КПВ № 20276 от Мездра за София в 18:10 часа. Прибрахме се в София заредени с енергия, с приятни и незабравими спомени от чудесно прекарания ден.